

Politická „bytosť“

Aristotelés byl asi první, kdo člověka nazval (a vymezil) jako „politické zvíře“ resp. „politického živočicha“ (*zoon politikon*). Je to název problematický a potřebuje proto doplnit náležitým výkladem. Snad nejdůležitější je připomínka, že „zvíře“ („živočich“), které ustaví „obec“ (*polis*), mění svou „povahu“, vlastně přestává být v určitém smyslu a rozsahu „zvířetem“ (pouhým „živočichem“); a v jistém smyslu (i když o něco užším) to platí i tehdy, kde nejde o „zřízení“ (ustavení) obce, ale jen o „život v obci“. Je to zvláštní případ, kdy dochází ke změně „rodu“, a to nejen z hlediska našeho třídění. Tak jako rostlina není jen zvláštní případ kamene (nebo horniny), nýbrž něco jiného a nového, co nemůžeme pojmově zahrnout pod „kámen“ nebo „horninu“ (ale ani pod skrumáž atomů atd.), nemůžeme pojem člověka zahrnout pod pojem „zvířete“ (ovšem zahrnujeme jej pod pojem „živočicha“, eventuelně „živoka“, jak to pro překlad použil František Novotný). Tím vzniká ovšem otázka, kde vlastně začíná ta chyba: dochází ke změně rodu – anebo jsou srovnávány nevhodné pojmy? Když nebude uvažovat o zvířeti, ale třeba o „živočichovi“, můžeme říci, že překlad Aristotelova termínu *zoon politikon* „politický živočich“ (eventuelně „politický živok“) je (logicky) vhodnější?

(Písek, 120614-1.)